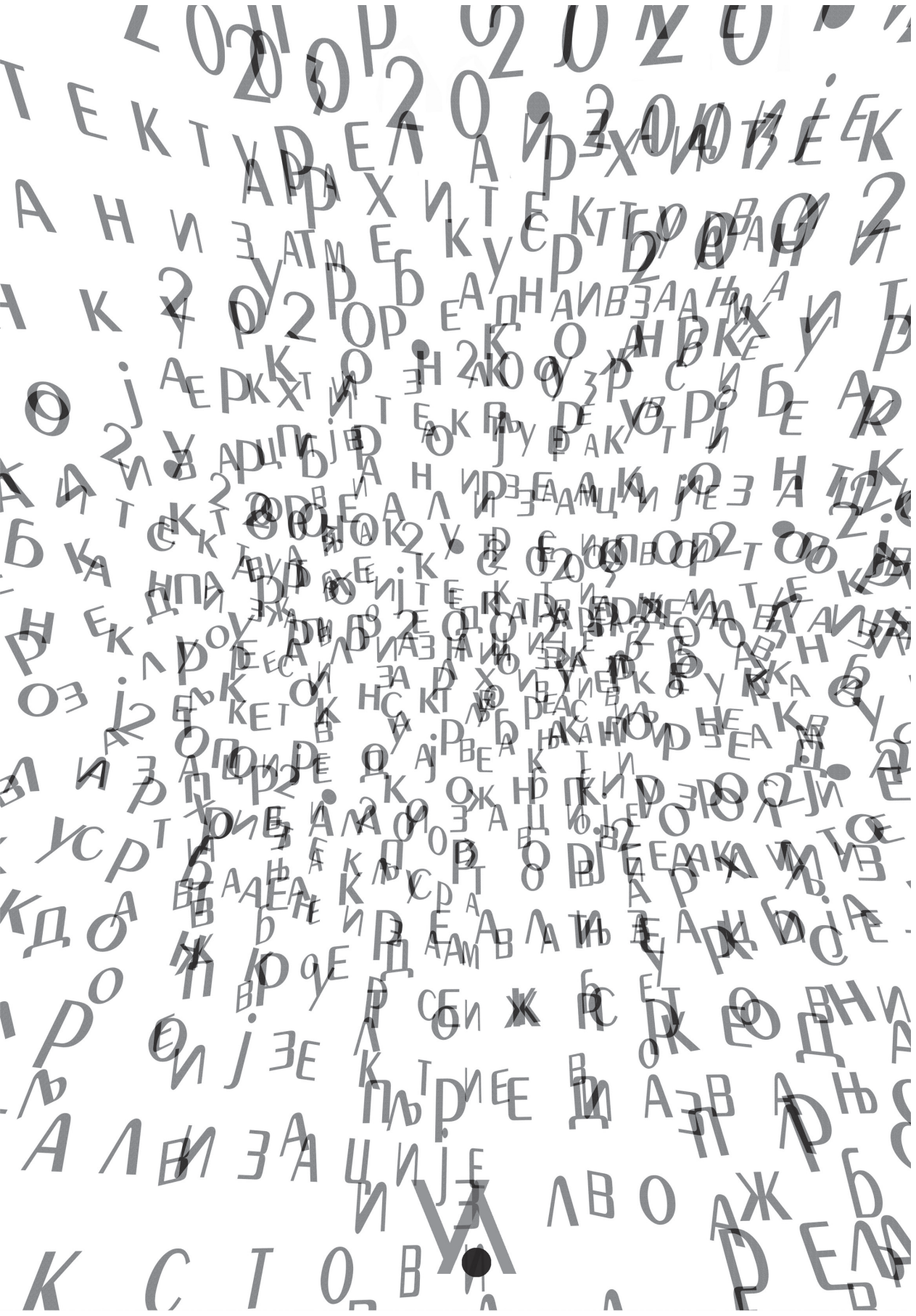

ВРЕМЕ АРХИТЕКТУРЕ

архитектура и урбанизам у ваљеву 2010-2019

И з д а в а ч

Друштво архитеката Ваљева (ДАВ)

Бирчанинова 128б, Ваљево

e-mail: darhvaljevo@gmail.com

Г л а в н и и о д г о в о р н и у р е д н и к

Милан Максимовић

Р е д а к ц и ј а

Андријана Максимовић, Анђелка Мандић-Милутиновић,
Јелена Марковић, Саша Миловановић и Љубинко Ранковић

Р е ц е н з е н т и

Горан Војводић и Божидар Манић

П р е л о м и д и з а ј н

Катарина Николић

К о р е к т у р а

Зорица Перовић

К о н ц е п т д и з а ј н а

re:ACT – Гроздана Шишовић и Дејан Милановић

Т и р а ж

1000 примерака

ISBN 978-86-904863-2-8

COBISS.SR-ID 28194057

Књига је објављена уз подршку града Ваљева на основу Конкурса за финансирање или суфинансирање пројеката у култури за 2019. и 2020. годину у бруто износу од по 130.000 динара за обе године и уз подршку Универзитета у Београду - Архитектонског факултета у бруто износу од 88.000 динара према Уговору о заједничком издавању публикације. Издавање публикације финансијски је помогло и ГП „Keј” из Ваљева у поводу обележавања 30 година постојања фирме.

ВРЕМЕ АРХИТЕКТУРЕ

ДРУШТВО АРХИТЕКАТА ВАЉЕВА

САДРЖАЈ

Текстови и прегледи

Милан Максимовић	
БРЕМЕ ЗА НАШЕ ВРЕМЕ <i>Реч уредника.</i>	
	6
Игор Марић	
КА НОВОМ УРБАНИЗМУ ВАЉЕВА <i>Критички осврт на питања урбаног развоја града.</i>	
	8
Љубинко Ранковић	
ВИЗИЈЕ ЗЕЛЕНОГ ВАЉЕВА <i>Град у прошлости, природа у граду – преглед размишљања о озелењавању града.</i>	
	12
Владимир Кривошејев	
ПРОСТОР СЕЋАЊА <i>Трагом једне заборављене идеје у потрази за идентите- том града.</i>	
	26
Горан В. Анђелковић	
ВАЉЕВСКА ДВОЈНА ПОЕТИКА <i>Анекс Ваљевске банке (1986- 1988), арх. Предраг и Нада Ђукић.</i>	
	40

Душко Кузовић	
АРХИТЕКТУРА СЕЛА КОЛУБАРЕ И ПОДГОРИНЕ <i>Приказ књиге Живојина Крста- новића, Развој села и сеоске ар- хитектуре Колубаре и Подго- рине у XIX и почетком XX века.</i>	
	58
Владета Симоновић	
ОД ВЕЛИКИХ ЖЕЉА ДО СТВАРНОСТИ <i>Писмо из Америке: личне бе- лешке и сећања на време плод- ног пројектантског ствара- лаштва у Ваљеву.</i>	
	68
Миленија Марушић	
СТОРИЈА О ВАЉЕВСКОЈ БИБЛИОТЕЦИ <i>Лична прича о 25 година акције за нову ваљевску библиотеку и питању њене локације.</i>	
	94
Анђелка Мандић-Милутиновић	
ЗА БОЉИ ГРАД <i>Преглед личних иницијатива за унапређење градских садржаја и простора града Ваљева.</i>	
	106
Милан Максимовић	
БЕОГРАДСКИ СТАН НА ЊУЈОРШКОЈ УЛИЦИ <i>Ин мемориам проф. Дарко Марушић, 1940-2017.</i>	
	112
Љиљана Љиљак	
ВАЉЕВСКИ ШЕТАЧ <i>Ин мемориам Љиљана Љиљак (1949-2015), избор из колумне „Ваљевски шетач“ писане за „Ревују Колубара“ од 1995-2014.</i>	
	114

Гроздана Шишовић	
ВРЕМЕ СТАНОВАЊА <i>Нова стамбена архитектура у Ваљево – архитектура у „борби за ваздух“.</i>	
	128

Катарина Николић	
ТИПОЛОГИЈА СТАНОВАЊА <i>Преглед и типолошка анализа стамбених објеката у Ваљево од 2010-2019. године.</i>	
	138

АРХИТЕКТУРА О СТАНОВАЊУ <i>Округли сто на тему становања у Ваљево.</i>	
	150

Ивана Кандић	
ЖИВАХНИ И ДОБРИ КОМШИЈА <i>Школа језика и хостел у Улици Милована Глишића, архитектонског студија Re:act архитектата Гроздана Шишовић и Дејана Милановића.</i>	
	178

Драгана Ковачевић	
САВРЕМЕНИ ИСКОРАК ТРАДИЦИЈЕ <i>Викенд кућа на Дивчибарама, у селу Тометино Поље на обронцима Маљена, архитектонског студија Егзе (.exe studio) архитектата Андреје Митровића и Тијане Митровић.</i>	
	190

Милан Максимовић	
ВРТИЋ ИЗАЗОВА <i>Дечија установа „Видра“ у насељу Градци, архитектата Ивана Обрадовића и Милорада Обрадовића рађеног у бироу „Модул“ из Ваљева.</i>	
	202

Мирослава Петровић Балубџић	
ДИВЧИБАРСКИ ДИВЧИБАР <i>Управна зграда скијалишта и кафе ресторан „Дивчибар“ ски стазе „Црни врх“ на Дивчибарама, архитектата Милана Јакића и Андријане Максимовић из бироа ГПД „Kej“ из Ваљева.</i>	
	212

Ана Крсмановић	
НЕ)ВИДЉИВИ ПАРТЕРИ ГРАДА <i>Приказ одабраних партерних уређења јавних простора у Ваљево изведених у периоду од 2010-2019. године.</i>	
	224

Марија Ђоковић	
ИГРА ДЕТАЉА <i>Разгледнице ваљевских ентеријера - избор реализација унутрашње архитектуре.</i>	
	234

Милан Максимовић	
АРХИТЕКТУРА ПРИОБАЉА <i>Студентски пројекти рађени на Архитектонском факултету у Београду.</i>	
	248

КА ЕКОЛОШКОЈ ОДРЖИВОСТИ <i>Наставник: проф. др Александар Крстић-Фурунџић, асистент: Александра Угриновић.</i>	
	250

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА <i>Наставник: доц. др Милан Максимовић, асистент: Никола Милановић.</i>	
	256

ИЗЛАЗАК ГРАДА НА РЕКУ <i>Наставник: в. проф. др Александар Виденовић, научни сарадник: др Милош Аранђеловић.</i>	
	262

СИЛОСИ ВАЉЕВСКЕ ПЕКАРЕ <i>Наставник: доц. др Дејан Васовић, асистент: Дарко Павићевић.</i>	
	268

МИОНИЧКИ ХИБРИДИ <i>Наставник: в. проф. др Будимир Судимац, асистент: Александра Угриновић.</i>	
	276

ИНДЕКС <i>Индекс илустрација и важнијих података о приказаним објектима из свих текстова објављених у публикацији.</i>	
	282

Милан Максимовић

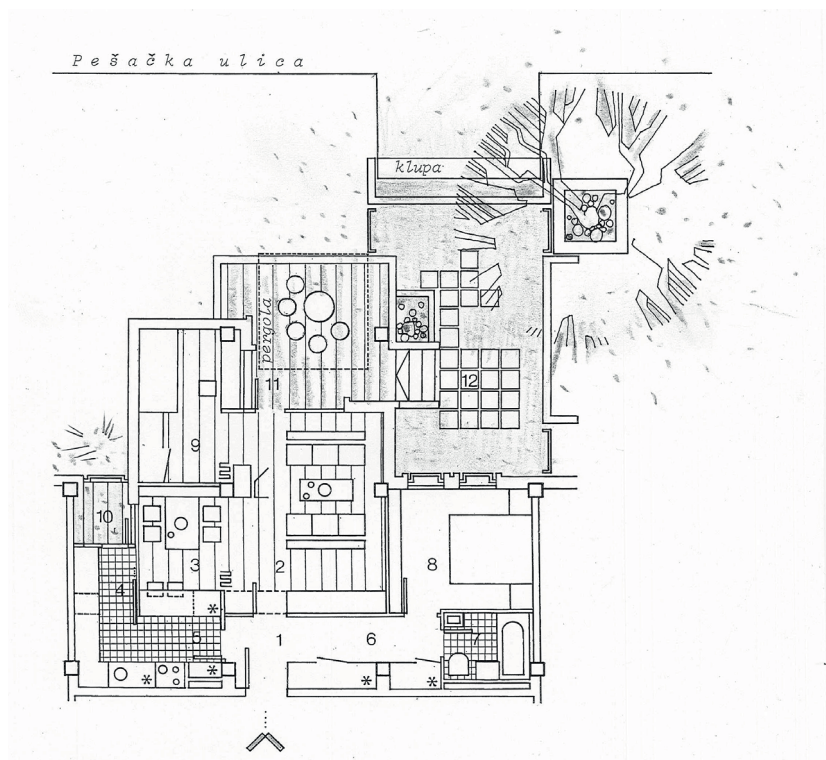
БЕОГРАДСКИ СТАН НА ЊУЈОРШКОЈ УЛИЦИ

Ин мемориам проф. Дарко Марушић, 1940-2017.

У јануару 2019. године завршена је велика изложба „Ка бетонској утопији – архитектура Југославије 1948-1980“ у простору Музеја модерне уметности МОМА у Њујорку, а која је у нашој средини обележила 2018-у архитектонску годину. Није нас изненадила, али јесте обрадовала вест да су кустоси овог музеја, између осталог, након завршетка изложбе задржали експонате стамбеног насеља „Церак виногради“, као део сталне колекције музеја. Истовремено са завршетком ове изложбе, стамбено насеље „Церак виногради“, реализовано према пројекту Миленије и Дарко Марушића и Недељка Боровнице, одлуком Владе Србије проглашено је за културно добро. Као просторна културно-историјска целина Церак, она је прво стамбено насеље модерне архитектуре са простора бивше Југославије, па и ширег дела Европе, које је завредело да се упише у каталог културних добара. Оно је то заслужило као узорни пример интегрално планиране урбанистичке целине и као врхунски домет југословенске стамбене архитектуре представљене и у њујоршком музеју МОМА.

Приликом дуготрајне припреме ове обимне и значајне изложбе, Миленија и Дарко су имали план да заједно отпутују у Њујорк на њено свечано отварање. Како је Дарко имао велики страх од лета авионом, договарали су да на пут крену бродом. Замишљали су слику како на великом броду упловљавају у њујоршку луку и како ступају на бучне њујоршке улице на које је симболички стигао и њихов „београдски стан“ са Церака.

Ова поетично замишљена слика нажалост се није остварила. На Ускрс, у недељу 16. априла 2017. године преминуо је Дарко Марушић, архитекта и професор Архитектонског факултета у Београду. Прекинута је једна велика профе-

сионална каријера коју је Дарко, као и све своје пројекте, остварио са својом супругом, нашом Миленијом. За свој заједнички рад, они су добили највиша професионална признања, укључујући Велику награду архитектуре Савеза архитеката Србије за животно дело 1993. године. Од многобројних реализованих пројеката истичу се стамбена насеља „Церак виногради“ и „Цвећара“ у Београду, стамбени објекти у Булевару краља Александра у Београду и Булевару ослобођења у Новом Саду, „Металс Банка“ у Новом Саду и децији вртић „Плава птица“ у Београду. На Архитектонском факултету у Београду водио је свој студио и држао теоријску наставу из области становања у периоду од 1984. до 2005. године.

На више начина Дарко је био везан за Ваљево где је провео и део основног образовања. Са великим ентузијазмом је био руководио четири Летње школе архитектуре у Петници у периоду од 1996-1999. године. Рад прве Летње школе обележила је тема архитектуре приобаља Ваљева и идеја за формирањем новог градског трга на десној обали Колубаре. Путем архитектонског конкурса из 2003. године ова идеја преточена је у званичан урбанистички план, за шта се Дарко посебно ангажовао и заложиио.

Са Миленијом био је активан у раду Друштва архитеката Ваљева, учествовао на трибинама и манифестацијама, подржавајући бројне иницијативе попут изградње нове градске библиотеке у Ваљеву. У публикацији „Време архитектуре: архитектура и урбанизам у Ваљеву 2005-2009“ Дарко Марушић је био уредник поглавља о савременој стамбеној архитектури Ваљева.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

72(497.11)"2010/2019"(082)
711.4(497.11)"2010/2019"(082)

ВРЕМЕ архитектуре : [архитектура и урбанизам у
Ваљевоу, 2010-2019.] / [главни и одговорни уредник
Милан Максимовић. - Ваљево : Друштво архитеката
Ваљева, 2021 (Нови Сад : Артпринт медиа). - 288 стр.
: илустр. ; 24 cm

Тираж 1.000. - Стр. 6-7 : Бреме за наше време / Милан
Максимовић. - Биографије аутора приказаних пројеката:
стр. 271-273. - Попис илустрација текстова и важнијих
података: стр. 282-287. - Регистар.

ISBN 978-86-904863-2-8

1. Максимовић, Милан, 1970- [главни и одговорни уредник]
[аутор додатног текста]
а) Архитектура - Ваљево - 2010-2019 - Зборници б) Ваљево
- Урбанизам - 2010-2019 - Зборници в) Ваљево
- Архитектонски пројекти - 2010-2019 - Зборници.

COBISS.SR-ID 28194057